

А. Б. Темірболат
Н. Ж. Кенжеғараев

АБАЙДЫҢ
ПОЭТИКАЛЫҚ
ӘЛЕМІ

ПОЭТИЧЕСКИЙ
МИР АБАЯ

Алматы 2015

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

А.Б. Темірболат
Н.Ж. Кенжеғараев

АБАЙДЫҢ ПОЭТИКАЛЫҚ
ӘЛЕМІ

ПОЭТИЧЕСКИЙ МИР
АБАЯ

Алматы
«Қазақ университеті»
2015

ӘОЖ 821.512.122.0(035.3)
КБЖ 83.3(5 Каз)
Т 33

*Баспаға ал-Фараби атындағы Қазақ Ғилмиқ университетінің
филология, әдебиеттану және әлгеи мидері факультетінің
Ғылыми кеңесі және Редакциялық баспа кеңесі
ішешімімен ұсынылған*

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор **З.Н. Сейітжанов**
филология ғылымдарының докторы, профессор **Т.С. Төбесенов**
филология ғылымдарының кандидаты **А.К. Қалиева**

Т 33 **Темірболат А.Б.**

Абайдың поэтикалық әлемі – Поэтический мир Абая:
Монография / А.Б. Темірболат, Н.Ж. Кенжетараяев. – Алматы:
Қазақ университеті, 2015. – 190 б.
ISBN 978-601-04-1377-1

Монографияда Абайдың көркемдік әлемінің ерекшелігі зерттеледі.
Диекрус, диалог талдаудың негізгіне авторлар өлеңдерінің табиғатын аша-
ды. Хронолог категориясына көп назар аударылды. Абай өлеңдерінің ұа-
қыт пен кеісетік құрылымы мен қызметтері анықталды.

Монографиялық зерттеу филология факультеттерінің оқытушылары
мен докторанттарына, магистранттары мен студенттеріне, жалпы әле-
биетсүйер қауымға арналған.

В монографии исследуется своеобразие художественного мира Абая.
На основе анализа диекруса, диалога авторы раскрывают природу его по-
эзии. Большое внимание уделяется категории хронологии. Выделяются функ-
ции времени и пространства в поэзии Абая.

Монографияческое исследование адресовано преподавателям, докто-
рантам, магистрантам, студентам филологического факультета и всем ин-
тересующимся литературой.

ӘОЖ 821.512.122.0(035.3)
КБЖ 83.3(5 Каз)

ISBN 978-601-04-1377-1

© Темірболат А.Б., Кенжетараяев Н.Ж., 2015
© Ал-Фараби атындағы Қазақ У., 2015

КІРІСПЕ

Абай шығармашылығы қазақ ғылымында ең көп зерт-
телген нысандардың бірі. Әдебиеттанушы ғалымдар
ақын шығармашылығының түрлі қырларына зерттеу
жүргізіп, іргелі монографиялар жарияланды.

Абайтану ғылымының іргетасын қалап, ақын шығармашылы-
ғын тұтаст зерттеуде жанкиярлық еңбек атқарған Мұхтар Әуезов-
тің салған данғыл жолы ғұламаның шығармашылығын зерттеудің
билік межесіне, эталонына айналды. Жалпы Қазақстан әдебиетта-
нуы ғылымы да Абай шығармашылығын зерттеумен қалыптасты-
ды, артық айтқандық емес. Сондықтан да Абай шығармашы-
лығы туралы сөз айту кез-кезге зерттеушіге оңай түспесі анық.
Адамдықтың, ақындықтың, ойшылдықтың, азаматтықтың заңдар
шынына шыққан ақын шығармашылығы туралы сөз қозғау үшін
зерттеушінің алдымен дананың айтқандарын тұшына алатын қа-
білет-қарым, дарығы, білімі болуы қажет. Абай шығармашы-
лығын талдау ғалымнан көптеген ізденісті, өрені, сертек сананы,
шалқар шабытты, риясыз көңілді, ақ жүректі қажет етеді.

А. Құнанбаев шығармашылығы әр жылдар уақытында көр-
некті ғалымдар тарапынан монографиялық тұрғыдан зерттел-
ді. Ақын поэзиясын талдаған М. Әуезов, С. Мұқанов, Қ. Жұма-
лиев, Ә. Жиренчин, З. Ахметов, М.С. Сильченко, А. Нұрқатов,
М. Базаарбаев, Ж. Ысмағұлов, М. Мырзахметұлы, тіпші-ғалымдар
Р. Сыздық, Қ. Өмірәлиев, педагогика, психология саласындағы
Т. Тәжібаев, Қ. Жарықбаев, философтар Қ. Бейсембиев, М. Бу-
рабаев, М. Орынбеков, Ғ. Есім, Ә. Нысанбаев, т.б. сынды ғалым-
дардың монографияларымен қатар, Алаш ұранды әдебиет пен
әдебиеттанудың өкілдері А. Байтұрсынұлы, М. Дулатұлы, Ж. Ай-
мәуітұлы, М. Жұмабайұлының, Кенес дәуірі алғашқы кезеңінде